

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1997/42

Karar Sayısı : 1998/87

Karar Günü : 28.12.1998

R.G. Tarih-Sayı :R.G.'de yayımlanmamıştır. (Red)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Nevşehir Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nun 36. maddesine 17.10.1996 günlü, 4199 sayılı Yasa'nın 16. maddesi ile eklenen üçüncü fıkrasındaki "... 18 yaşından küçükler için bu ceza, ilk tesbitte (1) ay, tekrarı halinde (3) ay çocuk ıslahevlerinde ıslah edilmek suretiyle yerine getirilir..." kuralının, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanan 18 yaşından küçük hakkında açılan davada Mahkeme, 2918 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin üçüncü fıkrasındaki itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına vararak iptali için doğrudan başvuruda bulunmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2918 sayılı Yasa'nın itiraz konusu kuralı da içeren 36. maddesi şöyledir:

"Madde 36- Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, bu Kanunda sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile iki veya çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

Sürücü belgesi sahibi olmadan araç süren ve sürülmesine izin verenler, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para ve onbeş günden iki aya kadar hafif hapis cezası, tekrarında onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para ve iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Aynı Kanunun 36 ncı maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Ek: 17/10/1996-4199/16 md.) Geçerli sürücü belgesi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitte (1) ay, tekrarı halinde (3) ay hapis cezası verilir. 18 yaşından küçükler için bu ceza, ilk tespitte (1) ay, tekrarı halinde (3) ay çocuk ıslahevlerinde ıslah edilmek suretiyle yerine getirilir.

Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez.

36 ncı maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları birleştirilmek suretiyle üçüncü fıkra olarak :

(Ek : 21.5.1997- 4262/4 md.) Sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitte bir aydan iki aya kadar, tekrarı halinde iki aydan üç aya kadar hafif hapis cezası verilir. Ayrıca bu kişiler her defasında 7 200 000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar. Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dayanılan Anayasa kuralları şunlardır :

1- "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2-"MADDE 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Samia AKBULUT, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Lütfi F. TUNCEL, Mustafa YAKUPOĞLU ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun katılmalarıyla 29.4.1997 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, sınırlama sorununun bu evrede ele alınmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralı ve dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 28. maddesine göre itiraz yoluyla yapılan başvurularda, Anayasa Mahkemesi'nin görev alanı, başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralı ile sınırlıdır.

Uygulanacak yasa kuralından amaç, bir davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya sonuçlandırılmasında olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan ya da tarafların istek ve savunmaları çerçevesinde bir karar vermek için gözönünde tutulması gereken kurallardır.

Bakılmakta olan dava, 18 yaşından küçük sanığın, sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullandığı savıyla 2918 sayılı Yasa'nın 36. maddesine 4199 sayılı Yasa ile eklenen üçüncü fıkra uyarınca cezalandırılması istemiyle açılmıştır. 36. maddenin üçüncü fıkrasında "... sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitte bir aydan iki aya kadar, tekrarı halinde iki aydan üç aya kadar hafif hapis cezası verilir. Ayrıca bu kişiler her defasında 7.200.000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar. Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir" denilmektedir.

Değişiklikten önceki düzenlemede ise, aynı eylem için daha fazla özgürlüğü bağlayıcı ceza öngörülmüş olması karşısında, değişiklikten sonraki kural 18 yaşından küçüklerin lehinedir. Suç tarihindeki kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar 18 yaşından küçükler için zorunlu olarak 647 sayılı Yasa'nın 4. maddesinde sayılan ceza veya tedbirlerden birine çevrileceğinden, sonraki düzenleme 18 yaşından küçüklerin lehine olmaktadır. Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesi karşısında, iptali istenen ve sonradan yürürlükten kaldırılmış bulunan önceki düzenleme, davada uygulanacak kural olma niteliğini kaybetmiştir. İtirazın, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

VI- SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı "Karayolları Trafik Kanunu"nun 36. maddesine 4199 sayılı Yasa'nın 16. maddesi ile eklenen üçüncü fıkradaki "18 yaşından küçükler için bu ceza, ilk tespitte (1) ay, tekrarı halinde (3) ay çocuk ıslahevlerinde ıslah edilmek suretiyle yerine getirilir" kuralının, 21.5.1997 günlü, 4262 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile yapılan düzenlemede fıkra metninden çıkarılması nedeniyle davada uygulanacak kural olma niteliği kalmadığından, itirazın başvuran Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 28.12.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Ahmet Necdet SEZER	Samia AKBULUT	Haşim KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye	Üye	Üye
Lütfi F. TUNCEL	Mustafa YAKUPOĞLU	Fulya KANTARCIOĞLU

Esas Sayısı : 1997/42
Karar Sayısı : 1998/87

Üye

Mahir Can ILICAK

Üye

Rüştü SÖNMEZ